

Kaszuby okiem dziecka

Kaszuby okiem dziecka

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europa inwestująca w obszary wiejskie

Publikacja opracowana przez Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby w Kartuzach, współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

wydanie i realizacja projektu:

Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby

ul. Kościuszki 12, 83-300 Kartuzy

tel./fax 58 685 32 30

email: stk@kaszuby.com.pl

www.kaszubylgd.pl, www.zmyslykaszub.pl

opracowanie tekstu:

Beata Wysocka - Mielewczyk

projekt graficzny:

Piotr Brzoskowski

ilustracje:

Monika Pollak

nakład:

2000 egzemplarzy

©Copyright by Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby

Kartuzy 2012

ISBN 978-83-907428-3-0

... Jest takie miejsce na Ziemi, gdzie wszystko jest małe jak w krainie liliputów, jeziora łączą się tworząc „kółko”, gdzie czasem ląduje UFO i ludzie mówią innym językiem, a konie kiedyś chodziły w butach... Jest taka piękna kraina - tam bajka styka się z rzeczywistością. Wiecie gdzie? ... To Kaszuby.

Nie sposób wymienić wszystkich najfajniejszych miejsc na Kaszubach, bo za każdym zakrętem, pagórkiem czy też laskiem kryje się nowa atrakcja. Kiedy postanowicie wybrać się na Kaszuby bądźcie gotowi na wielką niespodziankę, jaką przygotowała dla wszystkich tujejsza przyroda. Czeką Was świetna zabawa, obserwacje i nawet eksperymenty. Na Kaszubach pełno jest lasów, jezior i łąk, które kryją w sobie wiele zagadek i ciekawostek specjalnie dla Was - małych odkrywców. Dla każdego znajdzie się tu coś ciekawego. Parki linowe, quady, strzelnice, sanki, narty, łyżwy, kuligi i koniki, a to jeszcze nie wszystko...
Odkryjcie więc Kaszuby!

[SREL - nasz przewodnik](#) →

Jak powstały Kaszuby?

Legenda głosi, że kiedy Pan Bóg stworzył świat, wszyscy aniołowie bardzo się cieszyli, z wyjątkiem jednego. Stał on smutny w kącie i nic nie mówił. A był to anioł Kaszub. Pan Bóg spytał się go:

- Czemuś taki smutny, aniele?
- Jakże nie mam być smutny Boże? - rzekł mu na to anioł. - Calusieńki świat żeś tak pięknie stworzył, tylko te Kaszuby zostawiłeś takie bardzo biedne: na nich tylko piasek i piasek, i nic więcej. Pan Bóg przyjrzał się kaszubskiej ziemi i rzekł:
 - Rzeczywiście aniele, masz się czym martwić i smucić. Zajrzyj jednak do mej skrzyni i zobacz, czy tam jeszcze czego nie ma. Anioł podniósł wieko i aż zakrzyknął z uciechy.
 - Jest, Panie, jest mnóstwo! - wykrzyknął uszczęśliwiony - Jest tu wiele jezior, lasów, stawów i gór! I jeszcze kawał niebieskiego morza i trochę dobrej ziemi! Pan Bóg się uśmiechnął.
 - Weź tę skrzynię - rzekł - i wszystko co w niej jest, wysyp na twoje Kaszuby. Anioł zrobił tak, jak mu Pan Bóg kazał, i dlatego Kaszuby są takie piękne.

Zapraszamy Was na kaszubską podróż i przygodę!

rysunek: Joanna Wiczling - SP Somonino

Wakacje na kółkach

Miłośnicy deskorolek, rolek i rowerów mogą spróbować swoich sił w skateparku w Kartuzach i Sierakowicach. Tam to dopiero jest ekstremalna jazda! Możecie na rampach i różnych przeszkodach nauczyć się fajnych tricków.

Jeżeli wolicie spokojnie pojeździć na rowerze, to znajdziecie u nas specjalnie przygotowane i oznaczone trasy rowerowe. Po drodze można zobaczyć wiele różnych atrakcji. Jeżeli zabierzecie ze sobą koc i jedzenie, to można urządzić fajny piknik, bo trasy prowadzą nieopodal jezior, lasami i łąkami.

Kiedy znajdziecie się już na leśnych drózkach, sprawdźcie czy nie rosną w pobliżu grzyby, maliny albo jagody. Pełno ich w tutejszych lasach. A może uda Wam się zobaczyć zamieszkujące tu zwierzęta i ptaki?

wypożyczcie rowery:

Ośrodek Wypoczynkowy "Krefta"
Chmielno
www.krefta.pl

Oaza Zdrowia "Wichrowe Wzgórze"
Chmielno
www.wichrowe.info

Baza Wypadowa Hejtus
Pomieczyno
www.bazawypadowa.pl

Camping nr 20
Przywidz
www.camping.vti.pl

rysunek: Rokšana Dobberstein - SP Somonino

Czy można mieć swój zamek?

Może Was to zdziwi, ale można. Najmłodszy zamek w Europie znajdziecie właśnie na Kaszubach. W małej miejscowości Łapalice ukryty jest wśród leśnych dróg. Zamek zwany „zamkiem Don Kichota” wygląda jak z bajki i chociaż jest niedokończony to robi wielkie wrażenie. Pewien nieznanymi polski rzeźbiarz rozpoczął ponad 20 lat temu jego budowę.

Zamek ma kilka budynków wraz z dwunastoma wieżyczkami (każda symbolizuje jednego z apostołów), wielką salę balową, pod nią basen, a wejścia strzeże ogromna wieża z bramą.

Co to są diabelskie skrzypce?

Tak nazywa się kaszubski ludowy instrument perkusyjny. Mówi się, że kiedyś był to ulubiony instrument czarownic i złych mocy. Pewnie dlatego swoim kształtem przypomina miotłę. Jeszcze jedną jego ciekawą cechą jest to, że wystarczy za wszystkie instrumenty bo: brzęczy, stuka, dzwoni i grzechocze.

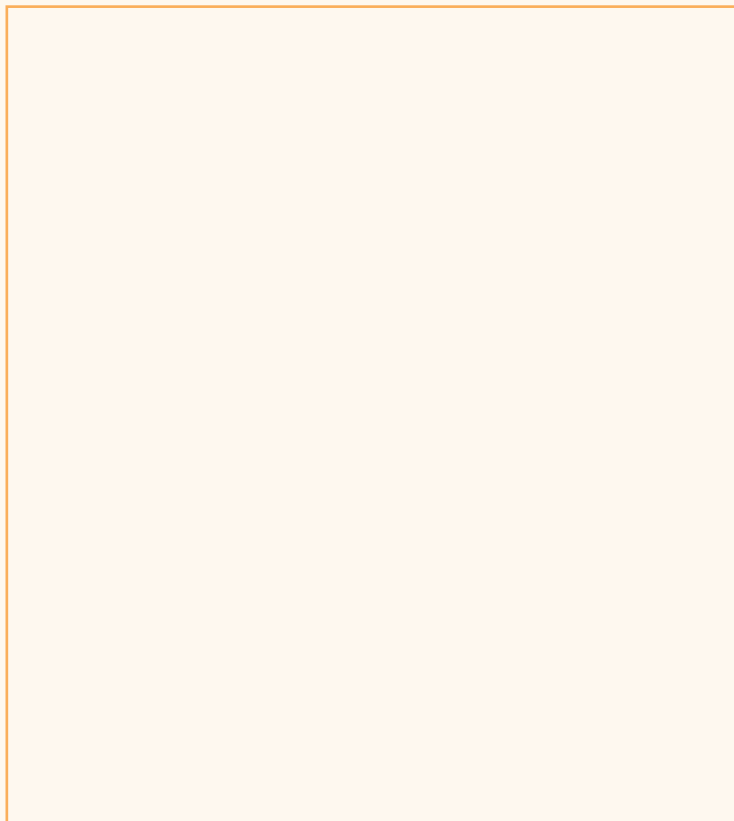
najpierw wyrasta
krowie na głowie, potem
z niego tutka zrobiona,
kichania nie lada
przyoporzę gdy ktoś do
niej nos przyłoży

tabakiera

Wdrapcie się na wieżę...

Na szczycie Wieżycy sięgającym ponad 328 m n.p.m. stoi 35 metrowa wieża. Warto się tam wdrapać, bo widok z niej jest niesamowity i niespotykany. Musicie pokonać 182 stopnie, aby dotrzeć na samą górę. Nie zapomnijcie wziąć lornetki i aparatu fotograficznego.

tu wklej swoje zdjęcie zrobione z wieży lub narysuj ją samodzielnie

Kłusem przez Kaszuby

Czy nie myślicie, że konie mają w sobie coś nadzwyczajnego? Od dawna towarzyszą ludziom oraz pomagają im w pracach. Między człowiekiem i koniem mogą nawiązać się wyjątkowe więzi, a nawet przyjaźń. Próbowaliście kiedyś zaprzyjaźnić się z tym zwierzęciem? Może uda się to podczas pobytu na Kaszubach. Tutaj jest możliwość podziwiania natury i oglądania pięknych widoków „z siodła”, podczas jazdy bryczką czy też wozem drabiniastym.

Zima jest doskonałą okazją, aby konie pociągnęły sznur sanek w kuligu. To dopiero frajda - nawet kiedy się z nich spada. Jak przymarzną Wam nosy, gospodarze zaproszą na pyszną kiełbaskę pieczoną przy ognisku i ciepłą herbatę.

umówcie się na jazdę konną:

Gospodarstwo Agroturystyczne “Sakowcówka”
Łapino
www.sakowcowka.pl

Chata Baryła
Zdunowice
www.chatabaryla.pl

Kwatera Agroturystyczna Jan Miodowski
Pierszczewo
www.umiodowskich.pl

Gospodarstwo u Rychertów
Kiełpino
www.rychert.gdan.pl

rysunek: Paulina Kowal - SP Żukowo

սոցալոգիայի և բնական հմտություններ
 շրջանում ևս մեծ դեր կունենան, քանի որ
 կրթության մեջ էլ կարևոր դեր կխաղառնէր
 սոցալոգիայի և բնական հմտությունների
 ոլորտները: Մենք առաջնություն տրուած
 է՝ հարկադրաբար Երկրաբանական Կենտրոն
 Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր
 կրթության համակարգում և Կենտրոնական
 Հայաստանի տարածքում: Մենք առաջնություն
 տրուած է՝ հարկադրաբար Երկրաբանական
 Կենտրոն Հայաստանի Հանրապետության
 ընդհանուր կրթության համակարգում և
 Կենտրոնական Հայաստանի տարածքում:

Մաշկաբանական և օդաչու

aby odczytać tekst, użyj lusterka :)

Centrum Edukacji i Promocji Regionu
 Szymbark
 www.cepr.pl

rysunek: Aleksandra Klawikowska - SP Miechucino

Srel trochę się pogubił... Pomóż mu odnaleźć drogę na zewnątrz !

Gdzie królują kaktusy a gdzie rośnie sekwoja?...

Może nie uwierzycie, ale kaktusy i sekwoje można podziwiać na Kaszubach. W Ostrzycach znajduje się kolekcja ponad 1000 kaktusów. Kompletowana jest od 30 lat. Niektóre z nich są kolorowe i mają różne, czasem dziwne kształty. Czy wiecie, że niektóre gatunki kaktusów rosną nawet 600 lat?

Sekwoja to jedno z największych drzew świata i żyje nawet 2 tysiące lat. Na takie drzewo natkniecie się w Ogrodzie Botanicznym w Gołubiu, ale nie tylko... Znajduje się tu około 4 tysiące gatunków innych roślin ze wszystkich rejonów Ziemi. Jeśli udacie się tam na wyprawę w świat roślin, zobaczycie gorejący krzew Mojżesza (przy bardzo wysokich temperaturach ma zdolności do samozapłonu), wollemie szlachetną - drzewo, które jest symbolem wytrzymałości, bo pochodzi z epoki dinozaurów, jak również wiele innych ciekawych roślin.

*Jak fama głosi ptak ten
wiele szczęścia przynosi.
W czarno białe barwy
ustrojony żaby Tapie jak
szalony.*

Gołubiński Ogród Botaniczny
Gołubie
tel. 58 684 36 08, o 600 872 501

Legenda o Zamkowej Górze

Bardzo, a nawet jeszcze bardziej dawno temu, na Zamkowej Górze mieszkał pewien rycerz, który miał służącą imieniem Zuzanna. Zuzanna była bardzo pracowitą osobką i rzetelnie wykonywała wszystkie prace związane z utrzymaniem zamku. Jedną z najcięższych prac było noszenie wody z jeziora Junno na szczyt wzgórza. Któregoś razu Zuzanna miała dość i znużona tą wyczerpującą czynnością wyrzekła życzenie, by zamek, w którym była zmuszona pracować, zniknął. Zostało ono spełnione - zamek zapadł się pod ziemię... Na jego miejscu pozostała głęboka dziura, która istniała tam jeszcze przez setki lat. Otworu w ziemi nie można było zasypać, bo, jak opowiadali ludzie, działały się dziwne rzeczy, bo nawet kiedy mały kamień wrzucano do środka bywał wyrzucany z powrotem na powierzchnię. Pod górą ma rzekomo spoczywa uśpione wojsko.... To kolejna tajemnica tego miejsca, bo nikt nie wie czyje to wojsko i kiedy ci wojownicy przebudzą się ze swego snu. W sobótkową noc dzieją się tam dziwne rzeczy ... Z okolic Zamkowej Góry z lasu, wychodzi panna w bieli, by obejrzeć najbliższą okolice. Dzisiaj został jedynie otwór metrowej głębokości, kamienie po fundamentach i ścieżka, która wygląda jak tajemnicza alejka. Teraz już porośnięta drzewami, ale jakby stworzona celowo...

rysunek: Justyna Bronk - SP Łapalice

Gdzie są tajemnicze kręgi i gdzie lądowało UFO?

Wędrując po Kaszubach nie omińcie Węsiór. To magiczne miejsce, gdzie znajdują się kamienne kręgi pełne niezemskej energii i mocy. Tutejsi ludzie opowiadają, że dzieją się tu dziwne rzeczy. Podobno to miejsce odwiedzało UFO i OBCY, którym kamienne kręgi wskazywać miały miejsca lądowań. Budowniczymi kamiennych kręgow byli Goci. Nieopodal powstał Gród Gotów, w którym panuje niezapomniana atmosfera starożytnego grodu i historyczne wystroje. Możecie spędzić tu czas poznając ich kulturę i historię podróżując maszyną czasu oraz zatańczyć rytualny taniec wraz z Gotami. Wybierzcie się tam koniecznie, bo wrażenia gwarantowane!

Jasio przychodzi do domu. Mama krzyczy:

- Dlaczego masz takie brudne ręce?
- Bo bawiłem się w piaskownicy!
- Ale dlaczego masz czyste palce?
- Bo gwizdałem na psa!

Gród Gotów
Węsiory
www.goci,wesiory.pl

rysunek: Marta Gawroń - SP Somonino

znajdź 10 szczegółów,

Świat z perspektywy

Jeżeli chcecie przeżyć fajną przygodę, pogłaskać egipskiego Sfinksa, zmierzyć się ze Statuą Wolności bądź dotknąć dachu Białego Domu to zapraszamy do Kaszubskiego Parku Miniatur w Stryszej Budzie. Tu naprawdę jest co podziwiać. Wśród wszystkich miniatur poczujecie się jak bajkowy Guliwer. Wszystko tu jest mini-mini. Jest również mini zoo, w którym zamieszkały takie zwierzęta jak: miniaturowa owca, koza, kucyk, świnki wietnamskie, mini króliki, kurki, kaczki, gęsi. Mieszka tu też para danieli. Pan Daniel jest cały biały, a to rzadkość .

*Instrument ten beczkę przypomina,
wasy ma lecz ich nie przycina.
W kaszubskiej kapeli występuje i nie
jednego swym dźwiękiem zaskakuje.*

Guliwera

Czeka Was tu więcej przyjemności, bo w Parku Miniatur znajduje się Bajkowa Kraina. Królowa Śnieżka wraz z siedmioma krasnoludkami, Czerwony Kapturek, Myszka Miki, Kubuś Puchatek, Kaczor Donald czy też postacie ze Shreka lub Epoki Lodowcowej przywitają Was w tym niezwykłym miejscu.

Kaszubski Park Miniatur
Stryśza Buda
www.kaszubskiparkminiatur.pl

którymi różnią się obrazy:

Czy strój kaszubski jest wygodny?

Dzisiaj Kaszubi zakładają swoje stroje ludowe tylko wówczas, kiedy jest szczególna okazja, ale dawniej noszono je codziennie. Stroje są charakterystyczne, kolorowe i ozdobione haftami.

A jak ubierały się dzieci? W domach tkano z lnu oraz wełny tkaninę i z niej szyto czarne kaftany, w które ubierano małe dzieci, a stroje dziewczynek i chłopców nie różniły się niczym innym jak nakryciem głowy. Kiedy chłopcy kończyli 6-7 lat mogli ubrać prawdziwy strój kaszubski nazywany harneją. Była to kurtka z białego płótna, kamizelka, spodnie do kolan, wełniane pończochy oraz korki, czyli takie drewniane buty. Dopiero pełnoletni chłopcy dostawali buty skórzane. Dziewczynki ubierały się w długie sukienki i gorseciki.

Czy ich stroje były wygodne – osądźcie sami. Na pewno dłużej się ubierali i nie mieli adidasów.

rysunek: Bartosz Synakowski - SP Somonino

Jakie znaczenie mają kolory w hafcie kaszubskim?

W hafcie kaszubskim występuje siedem podstawowych kolorów związanych z legendą o powstaniu Kaszub:

chabrowy, jak piękne kaszubskie jeziora

niebieski, jak kaszubskie niebo

granatowy, jak niezmierna głębia morza

żółty, jak zboża dojrzewające na polach i jak słońce

zielony, jak lasy pełne zwierza

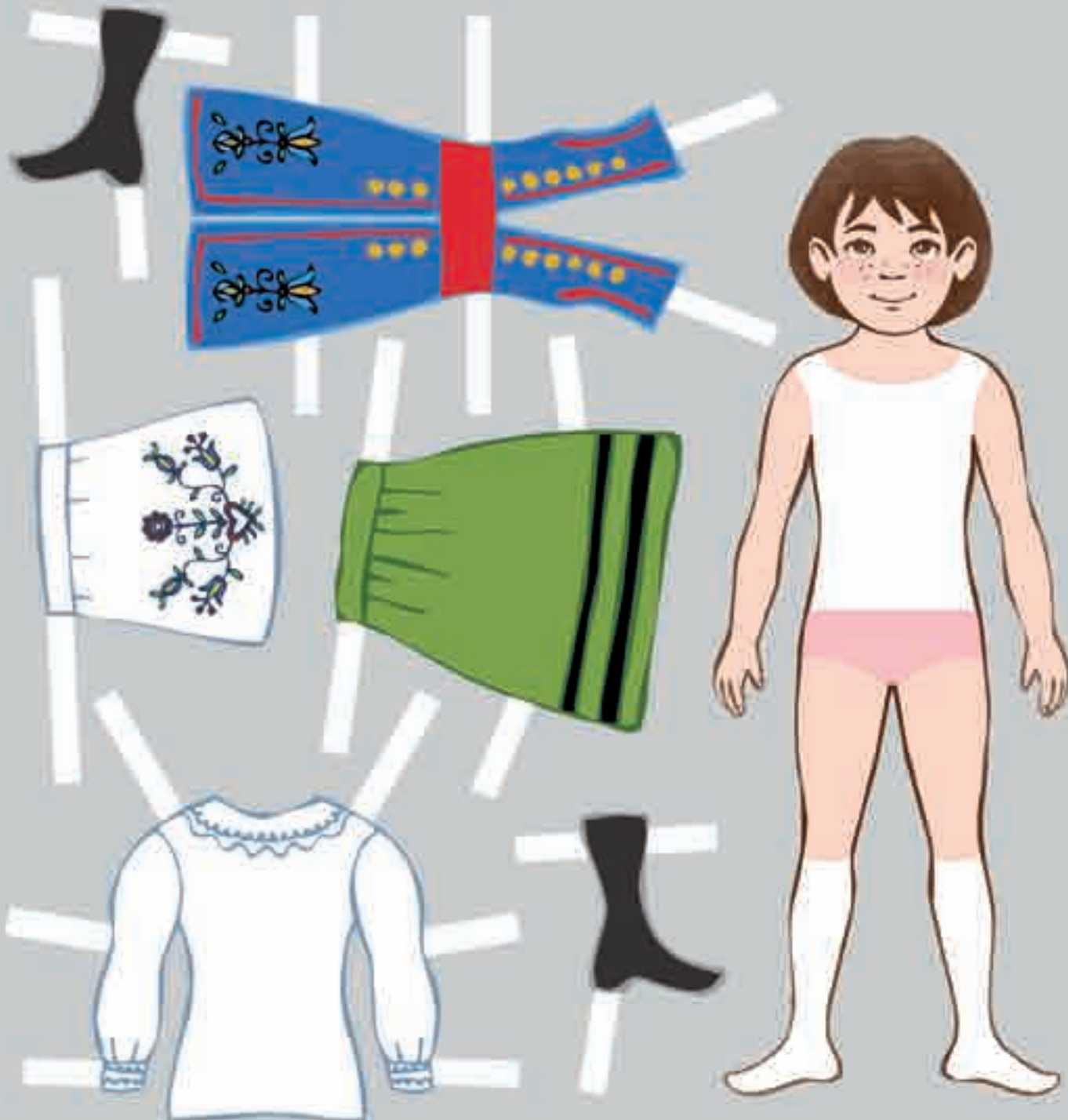

czzerwony, jak krew, którą każdy Kaszub gotów przelać w obronie swojej ziemi

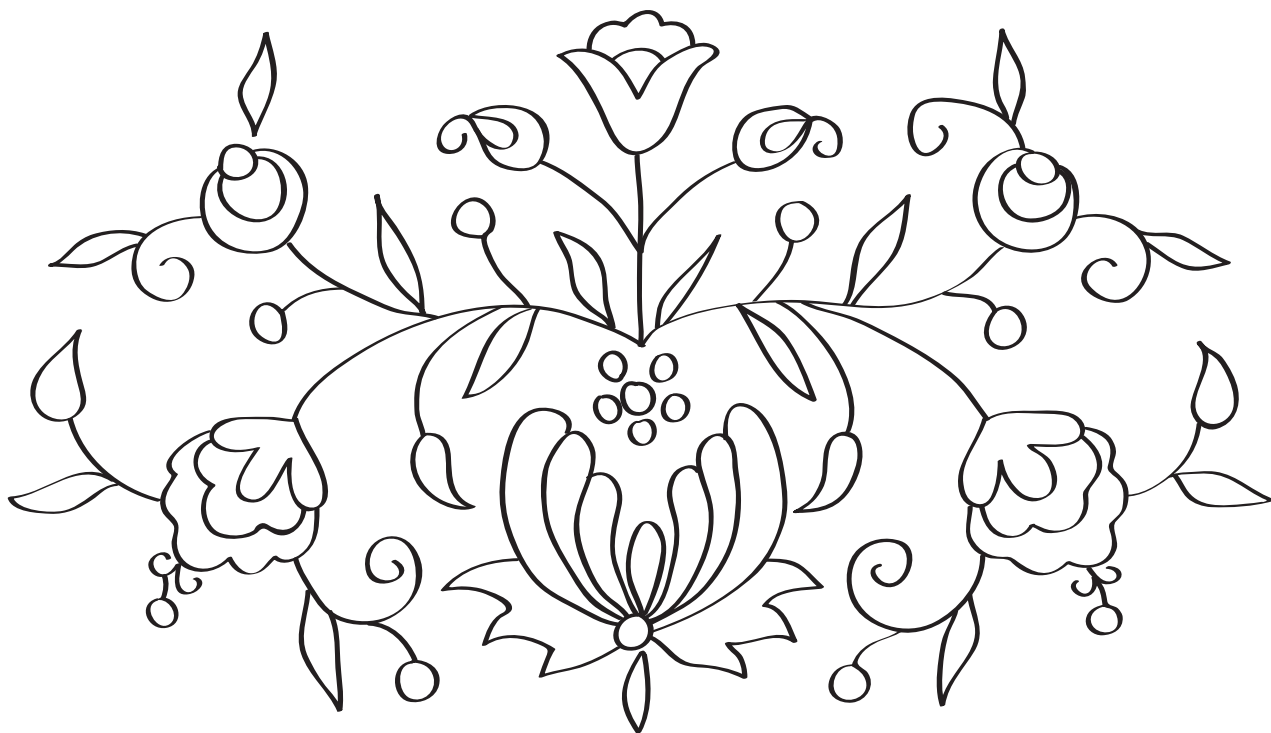

brązowy lub czarny, jak ziemia na polu czekająca na zasiew

pokoloruj wzory haftu, używając tradycyjnych kaszubskich kolorów

Na fali

Kajaki to doskonały sposób na udaną wycieczkę z rodzicami, gdyż można w inny sposób poznać Kaszuby, a przy tym dobrze się bawić. Nowicjusze muszą nauczyć się kilku zasad i prostej techniki wiosłowania. Czy wiecie jak nazywa się wiosło w kajaku? To pióro, choć nie jest lekkie jak piórko, bo do wiosłowania potrzeba trochę siły. W wielu miejscach nad jeziorami można też wypożyczyć rowerki wodne i łódki.

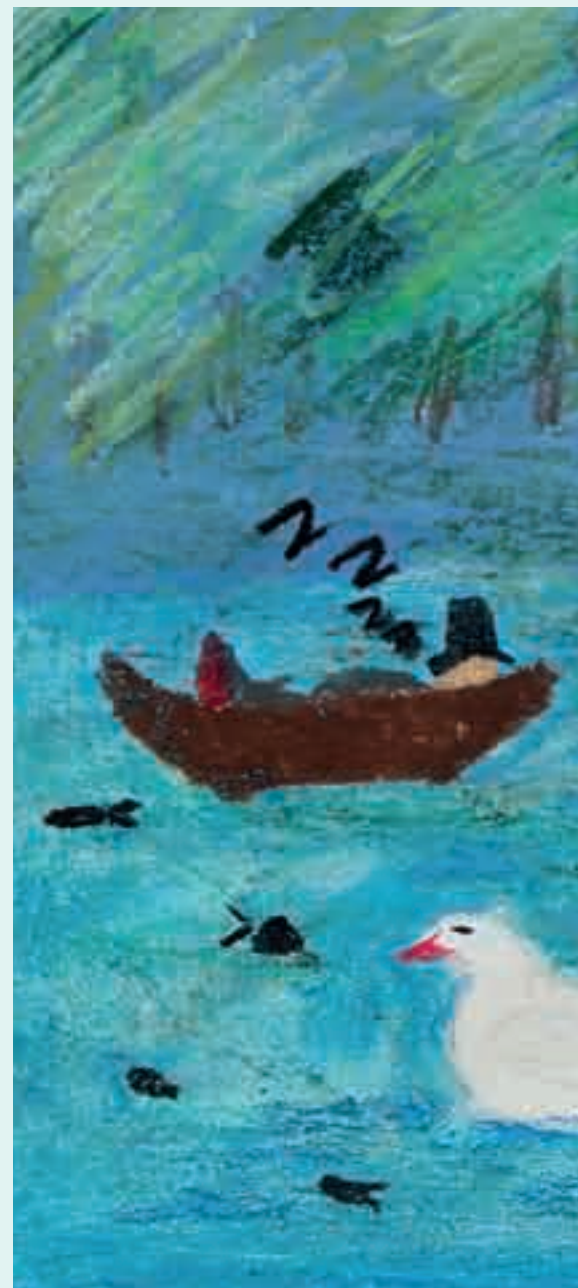
Dobrze mieć ze sobą wędkę i przynętę, bo w naszych jeziorach aż roi się od ryb. Wędkowanie jest jednym z najpopularniejszych sportów jak i doskonałą formą wypoczynku. Wędkowanie też uczy cierpliwości, bo czasem na rybkę trzeba poczekać. Nie dają się łatwo złowić. Czy ryby są takie sprytne??? Tego nie wiem.

na ryby:

Ośrodek Wypoczynkowy „Krefta”
Chmielno
www.krefta.pl

Oaza Zdrowia „Wichrowe Wzgórze”
Chmielno
www.wichrowe.info

Gościniec „U Pelplińskich”
Ostrzyce
www.ostrzyce.eu

rysunek: Alicja Rychert - SP Somonino

Jak Tarzan

Ruszające się deski pod nogami, liny, drabinki, siatki, ruchome mostki i zjazd na tyrolce to fajna zabawa. Takie atrakcje i możliwość spędzania wolnego czasu zaoferują Wam parki linowe na Kaszubach. Możecie poczuć się tam jak Tarzan w dżungli, sprawdzić swoje umiejętności „komandoskie” i czasami... przezwyciężyć lęk wysokości.

Niepowtarzalną rozrywkę zapewni zorbing, czyli staczanie się ze zbrocza wewnątrz dmuchanej kuli. Możecie do niej wejść razem z rodzicem i zacząć przebierać rękoma i nogami wspólnie. Niezły ubaw!

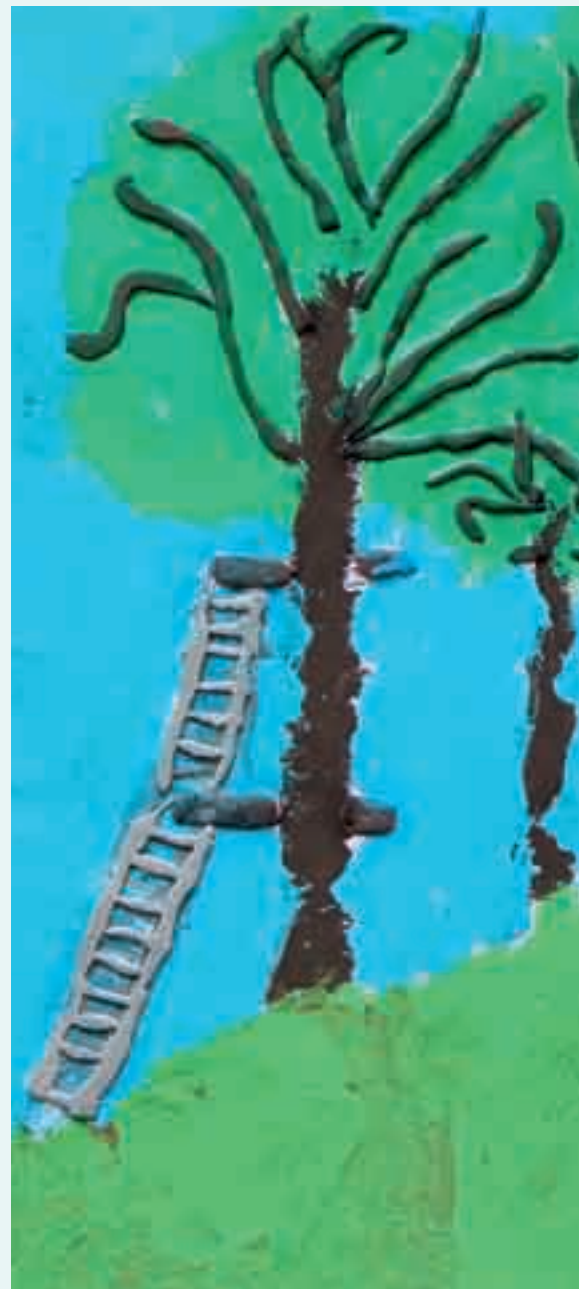
Jeśli przyjdzie Wam ochota, aby pobawić się w odważnych komandosów i wojenne manewry to paintball jest najlepszym pomysłem. Kulki jedynie odrobinę przybrudzą, a zabawa przy tym murowana. Może i mama też miała kiedyś marzenie, aby zostać komandosem i zaskoczyć Was swoją sprawnością, a tata na strzelniczy trafi kilka razy w dziesiątkę? Spróbujcie wspólnie.

po przygodę:

Pensjonat "Kozí Gród"
Pomlewo k/Gdańska
www.kozigrod.pl/park-ekstremalny

Pensjonat "U Stolema"
Ostrzyce
www.pensjonatustolema.pl

Park Przygody Przywidz
Przywidz
www.parkprzygody.pl

rysunek: Mateusz Zwara - SP Nr 1 Kartuzy

Czy truskawka może być królową?

Truskawkobranie to inaczej święto, podczas którego królową jest truskawka kaszubska. Już od 30 lat na przełomie czerwca i lipca odbywa się spotkanie wielbicieli truskawki na Złotej Górze w Brodnicy Górnej. Na straganach piętrzą się stosy czerwonych i soczystych owoców, a przez cały dzień odbywają się występy, konkursy i różnorodne pokazy. To naprawdę fajne święto przepełnione zapachem wyjątkowej truskawki.

potrzebujesz:

- szklankę truskawek pozbawionych szypułek
- 6 małych bezików
- pół szklanki śmietanki kremowej (30 proc.) /albo 1 puszkę śmietany w sprayu
- łyżeczkę cukru pudru

Włóż jak najwięcej słów z wyrazu *truskawkobranie*

TRUSKAWKOWY BAŁAGAN

(przepis na 3-4 małe pucharki deseru)

1. Umyte i pozbawione szypułek truskawki przekrój na pół.
2. Śmietankę z cukrem pudrem ubij mikserem na puszystą masę. Jeśli nie umiesz tego zrobić, poproś o pomoc rodziców albo użyj gotowej śmietany w sprayu.
3. Pokrusz bezy.
4. Bitą śmietanę wymieszaj z pokruszonymi bezami, pozostawiając kilka okruszków do ozdoby deseru.
5. Na dno pucharków ułóż po łyżce truskawek, następnie łyżkę śmietany z bezami, następnie łyżkę truskawek, a na to kolejną łyżkę bitej śmietany.
6. Deser ozdób kilkoma okruszkami bezowymi.

SMACZNEGO !

przepis stworzony
specjalnie dla Sreła
przez Anię Włodarczyk, autorkę bloga
Strawberries from Poland
www.strawberriesfrompoland.blogspot.com

Muzea pełne ciekawostek

Muzeum wcale nie musi być nudne. Może Was to zdziwi, ale muzea kryją w sobie wiele ciekawostek. W Kartuzach jest Muzeum Kaszubskie, gdzie dowiecie się jak kiedyś żyli Kaszubi. Znajdziecie tu klumpy, czyli buty dla konia. Słyszeliście o czymś takim? Wiecie po co koniowi buty? Kiedyś krowy nosiły kaszubskie kagańce, a ludzie mieli urządzenia do zdejmowania butów. Widzieliście kiedyś stroje gwizdzy? Na te i wiele innych pytań znaleźć możecie odpowiedź w Muzeum Kaszubskim.

Nie tylko święci garnki lepią. Rodzina Neclów w Chmielnie lepi je od dziesięciu pokoleń. W Muzeum Ceramiki nie tylko zobaczycie jak się je wyrabia, ale też będziecie mogli sami spróbować własnych sił na prawdziwym kółku garncarskim.

Ciekawym miejscem jest też Galeria Volkswagena w Pępowie. W tym nietypowym muzeum są auta marki Volkswagen np. garbusy, hipisowskie „ogórki”, a także licząca ponad 800 eksponatów kolekcja miniaturowych aut.

Muzeum Ceramiki Kaszubskiej Neclów
Chmielno
www.necel.pl

Muzeum Kaszubskie
Kartuzy
www.muzeum-kaszubskie.gda.pl

Galeria Volkswagena
Pępowo
www.vwmuzeum.pl

rysunek: Katarzyna Reclaw - SP Borzestowo

Pośmigajcie na stokach

Wystarczy, że na Kaszubach spadnie śnieg i wokół zaczyna królować białe szaleństwo. Na stokach narciarskich armatki śnieżne uzupełniają biały puch, a wyciągi orczykowe zapewniają udaną zabawę.

Stoków narciarskich na Kaszubach jest kilka i jeżeli nie macie swoich nart, to można je tam wypożyczyć. Czy słyszeliście o snowtubingu? To szalona jazda po śniegu na gumowej oponie. Zjazd odbywa się na specjalnie do tego wytyczonych i przygotowanych trasach. Kiedy wsiądziecie do opony to nie pozostaje nic innego jak ... zjechać z góry. Na oponach bardzo szybko nabiera się tempa. Opona nie ma kierownicy ani sterowania i nie można nią w żaden sposób pokierować, dlatego też zaczyna podskakiwać na boki, obracać się, a nawet kręcić w kółko. Zabawa i dużo śmiechu murowane !

na narty:

Wyciąg Narciarski „Koszałkowo”
Szymbark
www.wiezyca.pl

Wyciąg Narciarski
Amalka
www.nartyamalka.pl

„Zielona Brama”
Przywidz
www.nartyprzywidz.com.pl

rysunek: Iwona Kobiela - SP Somonino

Czy Stolemy, stolemiątka i stolemiki są małe jak chomiki?

Otóż nie. Stolemy to olbrzymy, wielkoludy, które zamieszkiwały Kaszuby. Stolemiątka i Stolemiki to ich dzieci. Stolemy miały jasne włosy, ogromną siłę i były miłe. Miały wyjątkowe i nietypowe hobby - lubiły zmieniać krajobrazy. Przeszawiwały kamienie, wrzucały lasy do jezior, usypywały piaskiem wysepki. Małe Stolemiątka i Stolemiki podrzucały głazy jak piłeczki. Niestety bieganie Stolemów po ziemi sprawiło, że ją mocno zdeptały i dlatego dziś na kaszubskiej ziemi nie wszystko co się posieje chce rosnąć. Jednak dzięki Stolemom Kaszuby mają tak piękny krajobraz.

Kaszubskie Nuty

Hieroglify to inaczej święte znaki. Dawno, dawno temu używali ich Egipcjanie. Kaszubi też mają swoje hieroglify – nutki kaszubskie, nazywane alfabetem malowanym. Nutki kaszubskie to rodzaj wyliczanki. W tym alfabecie znajdziecie między innymi woła, ptaki, widły czy choinkę. Rysunki umieszczone są na pięciolinii i po kolei są wyspiewywane. Ciekawostką jest to, że potem śpiewa się je od końca. Może spróbujecie?

To je krótczé, to je dłūdżé, to kaszëbskô stolëca,
to są basë, to są skrzëpczi, to òznôczô Kaszëbã.
- Òznôczô Kaszëbã, basë, skrzëpczi, krótczé, dłūdżé, to
kaszëbskô stolëca.

To je ridel, to je tęcz, to są chòjnë, widłë gnojnë.
- Chòjnë, widłë gnojnë, ridel, tęcz, òznôczô Kaszëbã, basë,
skrzëpczi, krótczé, dłūdżé, to kaszëbskô stolëca.

To je prosté, to je krzëwé, to je slédné kòio wòznë.
- Slédné kòio wòznë, prosté, krzëwé, chòjnë, widłë gnojnë,
ridel, tęcz, òznôczô Kaszëbã, basë, skrzëpczi, krótczé, dłūdżé,
to kaszëbskô stolëca.

To są hòczi, to są ptòczi, to są pruscé pòtrojòczi.
- Hòk, ptòk, pòtrojòk, slédné kòio wòznë, prosté, krzëwé,
chòjnë, widłë gnojnë, ridel, tęcz, òznôczô Kaszëbã, basë,
skrzëpczi, krótczé, dłūdżé, to kaszëbskô stolëca.

To je klëka, a to wóì, to je całé, a to pól.
- Całé, pól, klëka, wóì, hòk, ptòk, pòtrojòk,
slédné kòio wòznë, prosté, krzëwé, chòjnë, widłë gnojnë,
ridel, tęcz, òznôczô Kaszëbã, basë, skrzëpczi, krótczé, dłūdżé,
to kaszëbskô stolëca.

To je môlë, a to wiòldżé, to są instrumenta wszelczé.

Dziwne nazwy miejscowości na Kaszubach

Na Kaszubach są miejscowości co dziwne nazwy mają, ale przyjmują gości.

Gdzie rozpocząć mamy przygodę? Odwiedzmy Babi Dół, Czaplę i Czystą Wodę. Na rower wskoczmy hardo i zobaczymy co słyhać w Szadych Górach, Suchej i Sznurkach. Gdy dotrzemy do Smokowa – czeka nas tam dalsza droga. Zaraz potem Kozia Góra, Końska Głowa, Krowie Łąki no i Ogonki. Szklana Góra, Rzym, Strysza Buda – tam na pewno nie spotka nas nuda. Jeszcze dwa zakręty i będzie Rezerwat co się nazywa „Kurze Grzędy”.

Iloma jeszcze dziwnymi miejscami kaszubska ziemia jest pokryta?

Na mapie je odszukajcie i w gościnne ich progi zapukajcie.

Kaszuby mają wiele tajemnic... Niegdyś zamieszkiwały tu różne legendarne stwory, czarownice i diabły. Jeden z nich, choć dziś już rzadko spotykany i ochronie poddany, pokaże się czasem tu i ówdzie. Jak Yeti bywa przez turystów poszukiwany, a przez Kaszubów Srelem nazywany. Z dziada pradziada diabelskie korzenie Srel posiada. Wprawdzie to nie potwór z Loch Ness, ale gdzieś tu na Kaszubach też jest.

Jak na wakacje tu przyjedźcie, może go gdzieś znajdziecie.

Na małe co nieco

Przedziwne smaczne lody cebulowe podane z karmelem

Naleśnik z twarogiem i sosem czekoladowym

„Mùlk” Checz Kaszubska

ul. Kaszubska 63, 80-209 Miszewko

tel. 58 728 41 92, 662 252 208

Duży deser Kubusia – lodowa fantazja z posypkami

Restauracja Kania

ul. Kartuska 7, 83-304 Przdokowo

tel./fax: 058 681 97 14

Najsmakowitszy naleśnik kenijski skąpany w sosie pomarańczowym

Cyganeczka – lody z musem truskawkowym na gorąco

Restauracja Złota Jesień

ul. Polna 17, 83-300 Kartuzy

tel./fax 58 681 15 83

Na nocleg i wypoczynek

Gospodarstwo Agroturystyczne „Daleko od szosy”

Kaplica 8, 83-315 Szymbark

tel. 58 684 19 60, 609 180 864

www.dalekoodszosy.org

Mieszkanie Wakacyjne „Agnieszka”

ul. Tulipanowa 21, 83-333 Chmielno

tel. 608 837 066

e-mail: jarekkuchta@op.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne Agrojeziorak

ul. Marcina 17, 83-300 Łapalice

tel. 691 457 725, 58 684 00 65

e-mail: zenon.dejk@op.pl

www.agrojeziorak.pl

Hotel „Pod Orłem”

ul. 3 Maja 10, 83-300 Kartuzy

tel. 58 736 66 01

e-mail: biuro@hotel-podorlem.com

www.hotel-podorlem.com

Pokoje gościnne „Na Kwiatowej”

ul. Kwiatowa 1 c, 83-047 Przywidz

tel. 58 682 52 64

e-mail: kozimort@wp.pl

Rancho Ameryka

ul. Podgórna, 83-329 Mirachowo

tel. 504 200 555

e-mail: ranchoameryka@gmail.com

Gościniec „U Pelplińskich”
ul. Kaszubska Droga 25A, 83-311 Ostrzyce
tel. 58 684 16 90, 608 283 661
e-mail: ewa.pelplinska@op.pl
www.ostrzyce.eu

Gospodarstwo Agroturystyczne „U Sochy”
Ramleje 3, 83-311 Goręczyno
tel. 58 684 16 16
e-mail: biuro@usochy.pl
www.usochy.pl

Kwatera Agroturystyczna – Eugenia Kolka
ul. Turystyczna 12, 83-300 Łapalice
tel. 58 681 33 82, 693 460 401
e-mail: eugenia.kolka@wp.pl
www.turystyczna12.orangespace.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Sakowcówka”
Łapino 30A, 83-331 Przyjaźń
tel. 58 685 70 43, 509 765 233
e-mail: elasakowiec@wp.pl
www.sakowcowka.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Gabi”
Łapino Kartuskie 9, 83-331 Przyjaźń
tel. 58 682 73 94, 696 647 086
e-mail: wczasyl0@wp.pl
www.gabiz.prv.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Agrotur – Oleńka”
ul. Szmaragdowa 8, 83-047 Stara Huta
tel. 695-133-111
e-mail: mazarek1@op.pl

Ośrodek Wypoczynkowy „Krefta”
ul. Grodziska 10, 83-333 Chmielno
tel. 58 684 22 34
e-mail: krefta@wp.pl
www.krefta.pl

Pensjonat „Kozi Gród”
ul. Leśników 3, 83-047 Pomlewo k/Gdańska
tel. 58 692 07 80, 693 376 130
e-mail: kozigrod@kozigrod.pl
www.kozigrod.pl

Pensjonat „U Stolema”
ul. Droga Kaszubska 8a, 83-311 Ostrzyce
tel. 58 684 18 77
e-mail: ustolema1@wp.pl
www.pensjonatustolema.pl

Oaza Zdrowia „Wichrowe Wzgórze”
ul. Wichrowe Wzgórze 13, 83-333 Chmielno
tel. 58 684 21 56
e-mail: makostuch@poczta.fm
www.wichrowe.info

Baza Wypadowa Hejtus
ul. Słupia 30 C, 83-305 Pomieczyno
tel. 58 681 53 06, 606 902 887
e-mail: info@bazawypadowa.pl
www.bazawypadowa.pl

Pałac Kościesz w Przyjaźni
ul. Ogrodowa 34, 83-331 Przyjaźń
tel. 58 684 95 32, 537 336 864
e-mail: rezerwacja@palackosciesz.pl
www.palackosciesz.pl

Camping nr 20 Lucyna Herbasz
ul. Gdańska 19, 83-047 Przywidz
tel. 58 682 52 65, 602 623 091
e-mail: biuro@camping.vti.pl
www.camping.vti.pl

Kwatera Agroturystyczna „U Kaszuba”
ul. Polna 12, 83-322 Stężyca
tel. 784 547 928
e-mail: jmyszak@o2.pl
www.u-kaszuba.pl

Gospodarstwo u Rychertów
ul. Starowiejska 14, 83-307 Kiełpino
tel. 603 863 665, 58 694 22 31
e-mail: hanna@rychert.gdan.pl
www.rychert.gdan.pl

Chata Baryła
Zdunowice 6, 83-320 Sulęczyno
tel. 58 684 41 07
e-mail: chatabaryla@o2.pl
www.chatabaryla.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „U Chłopa”
ul. Gryfa Pomorskiego 14, 83-333 Chmielno
tel. 604 595 158
e-mail: uchlopa14@wp.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Lipą”
Kamienicki Młyn 14,
83-342 Kamienica Królewska
tel. 691 899 863

Gospodarstwo Agroturystyczne „Kaszubska Strzecha”
ul. Kasztelańska 9, 83-311 Goręczyno
tel. 501 756 343
e-mail: robert@kaszubskastrzecha.eu
www.kaszubskastrzecha.eu

Kwatera Agroturystyczna Lucyna Niebrzydowska
ul. Piaskowa 11, Mezowo, 83-307 Kiełpino
tel. 697 060 323
e-mail: lucyna459@wp.pl

Kwatera Agroturystyczna Jan Miodowski
Pierszczewo 42, 83-316 Gołubie
tel. 668 975 651
e-mail: miodowscy42@o2.pl
www.umiodowskich.pl

Pokoje „DOROTA”
ul. B. Grzędzickiego 10, 83-333 Chmielno
tel. 58 684 22 37
www.chmielno.biz

Kwatera Agroturystyczna Andrzej Jaroś
Pierszczewo 79, 83-316 Gołubie
tel. 667 977 886
e-mail: kaszuby@ptasiagora.pl
www.ptasiagora.pl

Apartamenty „Czarny Kos”
ul. Letniskowa 10, 83-330 Borkowo
tel. 58 681 81 06, 601 057 574
e-mail: info@czarnykos.pl
www.czarnykos.pl

miejsce na bardzo ważne notatki:

Skąd pochodzi Srel, kim jest i co porabia na Kaszubach?

Napiszcie krótkie własne opowiadanie o niebieskim stworze, wytnijcie kartkę i wyślijcie na adres:

Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby

Ul. Kościuszki 12

83-300 Kartuzy

dopiszek "SREL"

Autorzy najciekawszych opowiadań zostaną nagrodzeni Srelową niespodzianką !

KONIEC

Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby
ul. Kościuszki 12
83-300 Kartuzy
tel./fax 58 685 32 30
email: stk@kaszuby.com.pl
www.kaszubylgd.pl
www.zmyslykaszub.pl

ISBN 978-83-907428-3-0